

Beslutningsforslag nr. **B 19**

Folketinget 2012-13

Fremsat den 1. november 2012 af Rosa Lund (EL), Lars Dohn (EL) og Pernille Skipper (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om

afskaffelse af bonus A-fag

Folketinget pålægger regeringen at ophæve den regel, der medfører, at studenter med gymnasiale uddannelser kan gange deres karaktergennemsnit med 1,03 for gennemførel-

sen af ét ekstra fag på A-niveau og med 1,06 for gennemførelsen af to eller flere fag ekstra på A-niveau, jf. § 42 i almen eksamensbekendtgørelse.

Bemærkninger til forslaget

Fra år 2009 har studenter kunnet gange deres karaktergennemsnit med 1,03, hvis de har gennemført ét ekstra A-niveau-fag, og med 1,06, hvis de har gennemført to eller flere ekstra fag på A-niveau.

Enhedslisten vil af med reglen, fordi reglen favoriserer de unge, der har ekstra ressourcer og/eller kommer fra uddannelsesvante hjem, mens den sætter mere ressourcesvage elever bagest i uddannelseskøen.

En gymnasial uddannelse er adgangsgivende til en videregående uddannelse, men adgangskravene på de videregående uddannelser tæller både studentereksamen, bestemte karakterer, fag og niveauer. Eleverne fra de gymnasiale uddannelser skal således under deres gymnasiale uddannelse sikre sig, at de består studentereksamen, og at de har de rette fag og karakterer for at komme ind på den uddannelse, de gerne vil læse. Det er ikke lige let for alle, og dem, der får lave karakterer, får sværere ved at komme ind på en videregående uddannelse.

Hertil kommer, at dem, der har haft ressourcer og overskud i deres gymnasietid til at vælge et eller flere ekstra fag på A-niveau, kan gange deres snit med henholdsvis 1,03 eller 1,06 og dermed stå bedre, når de søger om optagelse på en videregående uddannelse. Men netop disse regler får negative konsekvenser for dem, der ikke har læst ekstra fag, fordi de høje snit skubber adgangskravene kunstigt i vejret, og de med lavere snit, der ikke kan gange deres snit, ryger således endnu længere ned i uddannelseskøen.

Der har de seneste år været en stigning i adgangskravene på kvote 1, hvor flere uddannelsers adgangskrav er blevet højere. En opgørelse af Politiken Research den 30. juli 2012, »Kun de allerhøjeste karakterer giver plads på drømmestudiet« viser, at mens der i 2009 kun var 29 uddannelser, hvor adgangskravet var et karaktergennemsnit på 9 eller derover, kræver 52 uddannelser samme høje snit i år.

Bonus A-reglen, som reglen populært kaldes, skaber altså en unaturlig stigning i adgangskravene og samtidig en unaturlig kløft mellem karaktererne hos de ansøgere, der har taget ekstra fag, og dem, der ikke har.

Bonus A-reglen medfører således også den konsekvens, at den gymnasiale uddannelse med fag, niveauer og karakterer i sig selv ikke længere er tilstrækkelig til at komme ind på en videregående uddannelse, i hvert fald ikke på alle uddannelser. Hvis en gymnasieelev vil være sikret, skal eleven således også have haft ekstra fag – fag, som vel at mærke ikke nødvendigvis har noget at gøre med den uddannelse, eleven søger, og fag, som ikke nødvendigvis kvalificerer eleven yderligere til en videregående uddannelse, for der er ikke noget der tyder på, at man med ekstra fag bliver en dygtigere studerende eller i sidste ende f.eks. en dygtigere ingeniør.

Det er altså et stort problem, at der uden faglige årsager er indsat en ekstra barriere for at få en videregående uddannelse – et problem, der især rammer de elever, der har de sværeste forudsætninger, og et problem, der kan gøre det endnu

sværere at få flere til at tage en videregående uddannelse især for elever fra uddannelsesfjerne hjem.

Vi ved, bl.a. fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i 2011, »Den sociale arv tynger Danmark, Fordeling og Levevilkår 2011«, at det stadig forholder sig således, at jo højere forældrenes uddannelse er, desto større er sandsynligheden for, at børnene selv får en uddannelse.

Samtidig viser rapporten, at der i perioden 1990-2005 var flere, der brød den sociale arv, men at andelen nu igen er faldet og ligger på samme niveau som for 20 år siden.

Et notat af 28. marts 2012 fra Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser »Baggrundsnotat om studerende på videregående uddannelser i forhold til forældres uddannelsesbaggrund: Optag, fuldførelse og frafald«, viser også, at der er en betydelig overvægt af studerende med forældre med en videregående uddannelse, der fuldfører en kandidatuddannelse. Således har 66 pct. af de studerende, der i 2010 gennemførte en kandidatuddannelse, forældre med en videregående uddannelse, 28 pct. har forældre med en erhvervsfaglig eller gymnasial uddannelse, mens 6 pct. har forældre med en grundskoleuddannelse. (Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, 2011-12, alm. del – svar på spørgsmål 75). Der henvises til tabellen optrykt som bilag 2.

Ud over de overordnede problemer ved reglen, er der også en indbygget skævvridning i reglen mellem stx, hf, hhx og htx, hvor strukturerne i uddannelserne har stor indflydelse på, hvem der kan tage ekstra fag. Det stiller eleverne forskelligt, og uden faglige begrundelser giver det nogle elever bedre muligheder end andre.

Vi har i samfundet høje ambitioner om, at 60 pct. af en ungdomsårgang skal tage en videregående uddannelse, og heraf skal næsten halvdelen, 25 pct., tage en lang videregående uddannelse. Skal de ambitioner indfries, skal der være god adgang til de videregående uddannelser for alle studisøgende og ikke bare for dem, der har haft overskud til at tage et eller flere ekstra fag. Derfor foreslår Enhedslisten, at reglen afskaffes.

Endvidere mener også Landssammenslutningen af Handelsskoleelever (LH), Erhvervsskolernes Elevorganisation (EEO), Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), Danske Studerendes Fællesråd (DSF), Lærerstuderendes Landskreds (LL) og Pædagogstuderendes Landssammenslutning (PLS), at reglen skal afskaffes.

Bilagsoversigt

Som bilag til beslutningsforslaget er optrykt:

- Bilag 1: Tabel over andelen af studenter med Bonus A-fag 2008-11.
- Bilag 2: Tabel over fuldførte kandidater fordelt på forældres uddannelsesgrad.
- Bilag 3: Almen eksamensbekendtgørelse, § 42, stk. 1.

Skriftlig fremsættelse

Rosa Lund (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af bonus A-fag.

(Beslutningsforslag nr. B 19)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Andel af studenter med bonus A-fag 2008-11

Andelen af studenter med bonus A-fag fremgår af UNI-C, De gymnasiale eksamensresultater og karakterer 2011, tabel 4:

Tabel 4 Andel (i pct.) af studenter med bonus A 2008-2011

	Andel med 1 bonus A				Andel med 2 bonus A			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Hf, samlet ¹¹	7,3 %	7,1 %	7,8 %	8,5 %	0 %	0,1 %	0 %	0,1 %
- hf, 2-årig ¹²			10,1 %	10,9 %			0 %	0,1 %
Hhx	39,1 %	39,7 %	39,0 %	42,9 %	0,8 %	1,8 %	1,7 %	1,8 %
Htx	61,7 %	59,3 %	57,9 %	58,5 %	26,6 %	27,7 %	27,9 %	29,2 %
Stx, samlet	12,9 %	13,0 %	12,3 %	15,1 %	0 %	0 %	0,1 %	0,1 %
- stx			12,3 %	15,2 %			0,1 %	0,1 %
- studenterkursus			6,3 %	5,2 %			0 %	0 %

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Fuldførte kandidater fordelt på forældres uddannelsesbaggrund

Et notat fra Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående uddannelser, »Baggrundsnotat om studerende på videregående uddannelser i forhold til forældres uddannelsesbaggrund: Optag, fuldførelse og frafald«, viser, at der er en betydelig overvægt af studerende med forældre med en videregående uddannelse, der fuldfører en kandidatuddannelse (FIV, 2011-12, alm. del – svar på spørgsmål 75).

Tabel 6: Fuldførte kandidater fordelt på forældres uddannelsesbaggrund

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Med grundskole	8%	8%	8%	7%	7%	6%	7%	6%	6%
Med erhvervsfaglig/gymnasial	29%	29%	29%	29%	28%	28%	29%	28%	28%
Med videregående uddannelse	63%	64%	64%	64%	65%	65%	64%	66%	66%

Kilde: Uddannelsesministeriets beregninger på grundlag af data fra Danmarks Statistik

Anm. Fuldførte er defineret som de studerende, der fuldfører en kandidatuddannelse på et universitet eller en kunstnerisk kandidatuddannelse mellem den 1. oktober året før og den 30. september i året. Personer, hvis forældres uddannelsesniveau er ukendt, er ikke taget med i opgørelsen.

Almen eksamensbekendtgørelse nr. 862, § 42, stk. 1

Bekendtgørelse nr. 862 af 16. august 2012 om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser (almen eksamensbekendtgørelse) § 42, stk. 1, har denne ordlyd:

»§ 42. For en elev eller kursist, der i en sammenhængende gymnasial uddannelse i henhold til hf-bekendtgørelsen, stx-bekendtgørelsen, hhx-bekendtgørelsen, htx-bekendtgørelsen eller i et eux-forløb, har taget ekstra fag på A-niveau, jf. stk. 2, beregnes »Eksamensresultat« som »Foreløbigt eksamensresultat« multipliceret med 1,03 for gennemførelsen af ét ekstra fag på A-niveau og med 1,06 for gennemførelse af to eller flere ekstra fag på A-niveau. For øvrige elever og kursister er »Eksamensresultat« identisk med »Foreløbigt eksamensresultat«.